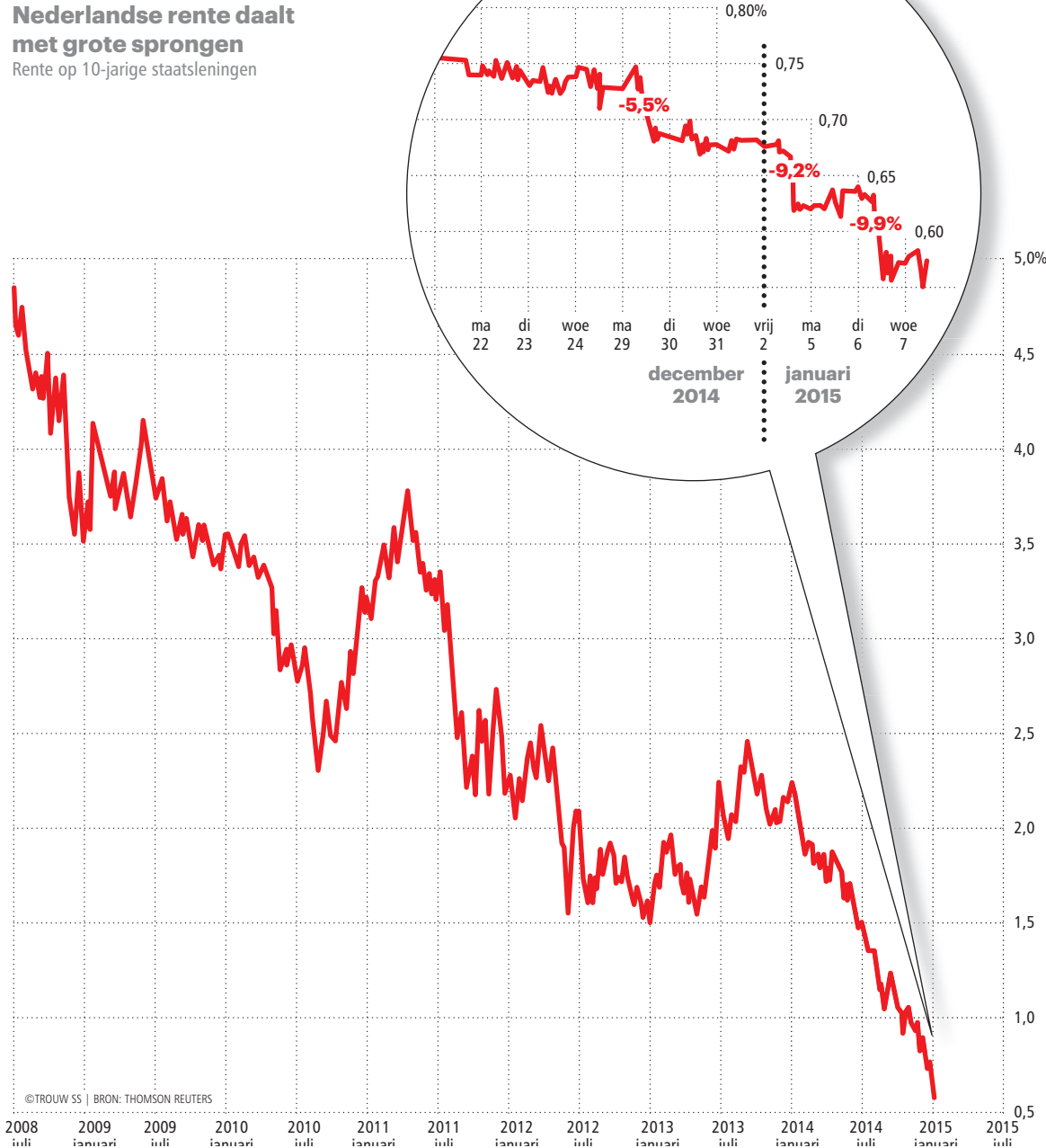


Nederlandse rente daalt met grote sprongen
Rente op 10-jarige staatsleningen

Rente afgelopen tien dagen



Niet iedereen is bang voor het beruchte deflatiespook

Voor het eerst in vijf jaar dalen in de eurozone de prijzen. **Is dat erg?**

Christoph Schmidt
BRUSSEL

Voor het eerst sinds oktober 2009 ligt de inflatie (geldontwaarding) in de eurozone onder nul. In december moesten consumenten voor dezelfde spullen 0,2 procent minder betalen dan een jaar eerder, meldde statistiekbureau Eurostat gisteren. Die negatieve inflatie, oftewel deflatie, is geheel toe te schrijven aan de gedaalde olieprijs. Als je die niet meetelt, kom je op een bescheiden plus uit.

Hoe eng is dat 'deflatiespook'? Hele volksstammen klagen hun hele leven dat alles altijd duurder wordt. Dalen de prijzen een keer, is het wéér niet goed. Inderdaad is deflatie voor de economie als geheel een slechte zaak. Als prijzen dalen, stellen consumenten aankopen uit. Niet van hun dagelijks brood, maar van huizen, auto's en pingpongtafels. Bedrijven doen hetzelfde met investeringen. Bovendien zien ze hun winsten dalen door de dalende consumptie. Een economie kan zo gegijzeld worden door een 'deflatoire spiraal'. Japan heeft daar twintig jaar mee geworsteld en is nog steeds niet uit de problemen. Datzelfde dreigt nu in de eurozone.

Deflatie is nadelig voor landen of mensen met schulden, en die zijn er in Europa in overvloed. Inflatie doet de waarde van geld en dus ook

van schulden afnemen. Bij deflatie gebeurt het omgekeerde.

Is er echt niks positiefs over deflatie te vertellen?

Jawel. Volgens sommige economen hebben we nu zelfs te maken met een 'goede deflatie', omdat die beperkt blijft tot energie. Daar gaan we echte aankopen niet van uitstellen, sterker nog, de thermostaat kan gerust een half graadje hoger en automobilisten maken meer kilometers. De lage olieprijs wakkeren consumptie aan. President Weidmann van de Duitse centrale bank spreekt zelfs van een 'mini-stimuleringspakket'. Bovendien wordt spaargeld meer waard, de lage rente ten spijt. Bij 'slechte deflatie' dalen ook de lonen en krimpt de economie. Daarvan is nu geen sprake.

Is Nederland medeverantwoordelijk voor deflatie in de eurozone?

Vooralsnog niet. Vandaag komt het CBS met zijn december-cijfer. Dat zal hoogstwaarschijnlijk nog boven nul liggen. Over heel 2014 ligt Nederland net iets boven de nullijn. De trend is wel dalend, overall. De Duitse inflatie was met 0,1 procent in december schrikbarend laag. Binnen de eurozone dalen de prijzen vooral in Spanje en Griekenland.

Wat is de gewenste inflatie en waarom?

De Europese Centrale Bank (ECB)

heeft als officiële beleidsdoelstelling een geldontwaarding van 'dichtbij, maar onder de 2 procent'. In die visie is een economie bij een inflatie van zeg maar 1,8 procent perfect gesmeerd. Het geld rolt waar het rollen moet, er wordt gewerkt, geïnvesteerd en gespaard, en de prijsverhogingen blijven binnen de perken.

Wat gaat de ECB nu doen?

Sinds de inflatie onder de 1 procent dook (in oktober 2013) probeert de ECB op alle mogelijke manieren prijsstijgingen aan te wakkeren, onder meer door rentevoeten dichtbij of zelfs onder nul te zetten en banken overvloedige goedkope kredieten te verschaffen. Het heeft niet geholpen. Met dit nieuwe deflatie-cijfer gaat men ervan uit dat de ECB tijdens zijn maandvergadering op de 22ste naar het laatst beschikbare instrument grijpt: het massaal kopen van staatsobligaties van eurolanden, om daarmee de economie te overvoeren met geld. Duitsland verzet zich tegen dit instrument. Weliswaar zal ook de Duitse economie ervan profiteren, maar het is voor Berlijn een eenzaak: zulk grof geschut zou niet nodig moeten zijn. In de VS en Groot-Britannië, waar de centrale banken meer armslag hebben, is die geldpers zijn gewicht in goud waard gebleken. Maar of dat ook voor de eurozone zal gelden?

Ouders zuchten onder bijdrage voor onderwijs kinderen

De armoede in Nederland neemt toe, en hetzelfde geldt voor de kosten van school

Martin Kuiper

Nathalie Hexspoor had een probleem: pas gescheiden, een bescheiden inkomen, en nu moest ze ineens 1100 euro betalen voor dochter Joy, uit vwo 3, die met haar klas naar Amerika op studiereis ging. Hoe kon ze dit betalen?

Hexspoor is niet de enige ouder die met haar handen in het haar zit. Het aantal ouders dat een beroep doet op financiële hulp bij de betaling van het onderwijs van hun kinderen groeit al jaren. Waar in 2011 37.000 kinderen financiële hulp kregen van Stichting Leergeld, zijn dat er inmiddels 55.000. De stichting is zelfstandig, draait op onbetaalde professionals en krijgt geld via particuliere fondsen.

Die stijging komt niet uit de lucht vallen. Het heeft te maken met twee zaken, zegt Gaby van den Biggelen directeur van Stichting Leergeld. Ten eerste stijgt de armoede in Nederland. Die zorgt voor meer werkelozen en zzp'ers met weinig werk die het onderwijs van hun kind niet meer kunnen betalen, zegt Cok Vrooman van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Uit het SCP Armoedesignalement van 2014 blijkt dat het aantal kinderen onder de armoedegrens tussen 2007 en 2014 is gestegen van 276.000 naar 400.000.

Een tweede oorzaak zijn de toenemende onderwijskosten op veel scholen. Volgens Van den Biggelaar zijn ouders de laatste jaren steeds meer geld kwijt voor het onderwijs van hun kinderen. "Een tablet. Een gloednieuwe laptop. Met de klas op skivakantie; het is tegenwoordig allemaal heel normaal."

Doordat sommige ouders de iPad of nieuwe laptop van hun niet kunnen betalen leidt het – op sommige

scholen – in het ergste geval tot uitsluiting, zegt Van den Biggelen. "Op een school waar met laptops gewerkt wordt, kregen de kinderen zonder eigen laptop eentje te leen. De kinderen zaten apart en het apparaat zat met een kettinkje vast aan een muur."

En dan is er nog het gelazer met de vrijwillige bijdrage. Die bijdrage – de kosten die een school heft, omdat het ministerie van onderwijs ze niet dekt – hoort vrijwillig te zijn, maar is in de praktijk vaak helemaal niet zo vrijwillig, zegt de directeur van Stichting Leergeld. Scholen zijn volgens staatssecretaris Sander Dekker verplicht om voor een passend alternatief te zorgen als ouders de bijdragen niet kunnen of willen betalen, maar in de praktijk moeten ouders een laptop voor hun kind kopen omdat dat anders de klas niet inkomt.

Dat merkte ook Hexspoor. De school zei haar ze het heel erg zou vinden als haar dochter Joy niet mee zou kunnen op studiereis. En: ze wilden de 1100 euro best voorschieten. Maar Hexspoor had het geld niet om het later terug te betalen. En ook Stichting Leergeld wilde dit reisje niet betalen. "Uiteindelijk werd Joy haar studiereis volledig betaald door de school."

Ook op Open Scholengemeenschap Bijlmer zijn ouders die de vrijwillige bijdrage, jaarlijks 90 euro, niet kunnen betalen zegt Saskia Grotenhuis. Van een toename lijkt geen sprake. De vrijwillige bijdrage wordt gebruikt om bijvoorbeeld het uitstapje naar de Tweede Kamer te betalen. De meeste ouders betalen gewoon, zegt Grotenhuis, sommigen niet. Probleem? "Nee. Ze hoeven bij ons niet in natura te betalen. Als ze de negentig euro niet hebben is dat geen probleem."

Astronomen krijgen acht aardse planeten in het oog

Ruimtetelescoop Kepler

Amerikaanse astronomen hebben met hulp van de ruimtetelescoop Kepler acht planeten ontdekt die precies de goede afstand tot hun ster bewaren, waardoor water er vloeibaar blijft. Twee van die planeten lijken zelfs meer op de aarde dan enige andere bekende planeet. Dat is deze week bekendgemaakt op het jaarlijkse congres van de Amerikaanse sterrenkundevereniging in Seattle.

De twee aardachtige planeten, Kepler-438b en Kepler-442b, draaien allebei rond een zogeheten rode dwerg. Dat is een ster die een maatje kleiner is dan de zon en minder licht uitzendt. De planeten moeten zich dan ook veel dicht bij hun ster bevinden om toch van aardse temperaturen te kunnen genieten. Kepler-438b maakt 'jaren' van 35 dagen en ontvangt ongeveer 40 procent meer energie dan de aarde. Kepler-442b is in een kleine vier

maanden rond en wordt iets minder verwarmd dan de aarde.

Beide planeten zijn iets groter dan de aarde, wat het waarschijnlijk maakt dat ze ook rotsachtig zijn – en niet gasvormig. En dat vergroot de kans dat er water is.

Wat nog helemaal niets zegt over de vraag of er water is op de planeten. Kepler ziet slechts aan het licht van de ster dat er zo nu en dan 'iets' voor schuift. En zelfs als er water is, is er vrijwel zeker geen leven. Rode sterren stoten vaak grote vlammen uit, dodelijk voor het leven op een planeet die zo dicht in de buurt is. En dan nog: we zullen het nooit weten.

Op het congres in Seattle werd bekend dat Kepler behalve deze acht planeten in de leefbare zone, nog eens meer dan 500 exoplaneten heeft ontdekt. Waarmee hij zijn score boven de duizend heeft gebracht. (Trouw)